

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра українознавства, культури та документознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
та навчальної роботи

А.М. Мартиненко А.М. Мартиненко

«30» 07 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки **бакалавра**

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності **103 «Науки про Землю»**

(код і назва спеціальності)

Полтава
2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України та української культури» для студентів спеціальності 103 Науки про Землю першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «Геологія нафти і газу» 2024 року.

Розробник: Передерій Ірина Григоріївна, завідувач кафедри українознавства, культури та документознавства, доктор історичних наук, професор.

Погоджено:

Гарант освітньої програми Андрій ЯГОЛЬНИК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри українознавства, культури та документознавства

Протокол від «28» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри українознавства,
культури та документознавства

 Ірина ПЕРЕДЕРІЙ

«29» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Віктор ЧЕРНИШОВ

«30» серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	
		денна	дистанційна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 10 Природничі науки	обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90			
Модулів – 1	Спеціальність 103 Науки про Землю	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
		Семестр	
	1-й	1-й	
Індивідуальне завдання – не передбачено;	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	Лекції	
		16 год.	0 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0	
		Самостійна робота	
		60 год.	90 год.
Індивідуальна робота:			
0 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60

для дистанційної форми навчання – 0/90

2. Мета навчальної дисципліни

2.1 Дисципліна «Історія України та української культури» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Геологія нафти і газу» підготовки бакалавра для спеціальності 103 Науки про Землю і входить до циклу дисциплін загальної підготовки.

Мета: формування у студентів знань про сутність соціально-політичних процесів, що відбувалися в минулому й відбуваються в сучасній Україні, їх об'єктивну зумовленість, взаємозв'язки та взаємозалежності, формування в студентів системи історичних знань про культуру як специфічний і унікальний феномен людства та закономірності культурного процесу в Україні, вивчення української культури в розвитку, єдності та суперечності різноманітних процесів і тенденцій у ній. Завдання дисципліни спрямовані на формування у студентів таких компетентностей:

КЗдатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації.

К01 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К02 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

К05 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

К12 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «Історія України та української культури» є шкільні курси історії України, всесвітньої історії, української мови тощо.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими вміннями й навичками.

Програмні результати навчання:

ПР02 Використовувати усно і письмово професійну українську мову.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних	Високий, що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок,

			нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	С	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	Д	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	Е	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму,	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.

			але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену.	Незадовільний , здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Історія України та української культури» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані письмові тести для здійснення поточного/проміжного контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу (здійснюється під час проведення практичних занять);
- модульна контрольна робота у вигляді стандартизованого письмового тестування (проводиться на останньому семінарському занятті) для здійснення підсумкового контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу.
- виконання персональних завдань науково-дослідницького характеру з метою розкриття додаткових питань у рамках теми семінарського заняття.
- екзамен, який складається зі стандартизованого письмового тестування, теоретичних і практичних питань, що потребують письмового теоретичного розкриття для підсумкової оцінки успішності засвоєння студентами навчального матеріалу.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

Тема 1. Національна історія та культура як складники формування української державності. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.

Предмет і завдання курсу. Етимологія й еволюція поняття „культура”. Структура культури. Найважливіші складові матеріальної та духовної культури. Функції культури. Основні культурні форми та їхня характеристика. Мистецтво: класифікація видів і стилів мистецтва.

Семінарське заняття № 1.

Тема 2. Прадавня історія та культура на українських землях. Етногенез українського народу.

Епоха первісного суспільства в історії України та її досягнення. Археологічні пам'ятки, спосіб життя й господарювання, практичні знання й вірування трипільців. Трипільці як культурні предки українців. Скіфська культура та її пам'ятники на території України. Еллінські колонії в Північному Причорномор'ї та їх роль у розвитку місцевої культури. Дефініція терміна «етногенез». Провідні теорії етногенезу слов'ян. Давньослов'янська культура: її матеріальні та духовні цінності. Українські культурні традиції.

Семінарське заняття № 2.

Тема 3. Історія і культура Русі.

Становлення держави Русь. Прийняття християнства 988 р. та його вплив на історичний та культурний розвиток східних слов'ян. Світоглядний синкретизм як особливість культурного розвитку русичів після прийняття християнства. Виникнення та еволюція слов'янської писемності. Школа й освіта. Поява писемної літератури: основні види та жанри. Розвиток архітектури: видові, функціональні та стильові особливості. Провідні види та жанри образотворчого мистецтва. Розвиток музичного мистецтва. Значення культури Русі.

Семінарське заняття № 3.

Тема 4. Історія та культура Галицько-Волинської держави.

Удільна роздробленість Русі. Організація державної влади та економічний розвиток Галицько-Волинської держави. Піднесення культури Галицько-Волинського князівства в кін. XII – I пол. XIV ст. Розвиток освіти й бібліотечної справи. Особливості розвитку перекладної та оригінальної літератури. Розвиток архітектури, живопису, художніх ремесел, музики. Роль Галицько-Волинської Русі в розвитку української національної культури.

Тема 5. Литовсько-Польська доба в історії та культурі України (XIV – перша половина XVII ст.).

Українські землі в складі Великого Князівства Литовського та Речі Посполитої. Литовсько-Руська держава. Польська експансія, асиміляція староруських княжих родів. Боротьба українського народу за збереження культурно-релігійної ідентичності. Берестейська унія: причини та наслідки. Культурно-національні рухи в Україні. Козацтво як культурне явище та вирішальний фактор розвитку української історії у XV – XVII ст. Національно-визвольна боротьба під проводом Б.Хмельницького. Зростання ролі міст, братства і православні школи, захист національної культури від польсько-католицьких впливів, полемічна література. «Острозька академія», провідні діячі освіти та літератури. Народний героїчний епос, кобзарство, козацькі думи. Книжкове мистецтво. «Пересопницьке Євангеліє» як видатна пам'ятка старої України. Виникнення друкарства, Швайпольт Фіоль та Іван Федоров у зародженні та поширенні українського друкарства. Нові тенденції у розвитку архітектури. Відгуки Ренесансу в образотворчому мистецтві.

Семінарське заняття № 6.

Тема 6. Україна та її культура в епоху Бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.).

Історія та культура козацької держави Гетьманщини. Визначна роль Києво-Могилянської академії в культурі Східної Європи, видатні діячі та випускники академії. Досягнення української освіти. Вплив української культури на московську. Діяльність українських церковних та культурних діячів в Росії: Ф. Прокопович, Д. Туптало та ін. Козацькі літописи та історичні хроніки. Стиль бароко в українській культурі: основні регіони, характерні особливості. Стиль українського, козацького бароко – золотий вік українського мистецтва. Іван Мазепа як меценат. Мурована та дерев'яна архітектура: типи храмів, видатні пам'ятки, визначні архітектори: І. Григорович-Барський, С. Ковнір та ін. Новомосковський собор на Дніпропетровщині – шедевр народної дерев'яної архітектури. Барокова література та «шкільна драма». Історичні пісні та думи. Піднесення музичної культури: Д. Бортнянський, М. Березовський, А. Ведель. Розквіт гравюри, іконопису, портретного живопису (парсуни). Філософська думка: Григорій Сковорода. Видатні українці-живописці, чия творчість привласнена Росією: Д. Левицький, В. Боровиковський та ін. Останній спалах українського бароко (рококо) в часи гетьмана Кирила Розумовського. Палац у Батурині.

Семінарське заняття № 5.

Тема 7. Українські землі у складі двох імперій – Російської та Австро-Угорської. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.).

Витоки, причини та основні умови формування українського відродження кінця XVIII – поч. XX ст. Україна у складі двох імперій. Соціокультурні доміанти розвитку українського суспільства у XIX ст. Відтік представників національної еліти з українських земель до Росії. Російська політика щодо української культури. Освітні реформи та руйнування традиційної української системи освіти. Поява наукових товариств і організацій. Видатні вчені України. Асиміляційні заходи царату щодо української мови. Становлення української літературної мови та особливості розвитку літератури. Українська музична культура XIX ст.: становлення національної опери, «Перемиська школа» Західної України, роль М. Лисенка у розвитку національної музики. Кобзарство: Остап Вересай. Зародження професійного театру та місце І. Котляревського у цьому процесі. Професійний театр корифеїв (М. Кропивницький, брати Тобілевичі). Архітектура та скульптура України: розмаїття стилів, провідні тенденції. Урізноманітнення жанрів у живописі та графіці. Українські «передвижники». І. Ріпін та Україна. Нові тенденції в мистецтві початку XX ст. Європейські художні стилі і напрямки XIX – XX ст. в літературі та мистецтві України. Розвиток українських земель в умовах Австро-Угорської імперії. Греко- католицька церква та її роль у національному відродженні в Західній Україні.

Семінарське заняття № 6.

Тема 8. Новітня українська історія та культура.

Періодизація новітньої історії та культури України. Основні досягнення та протиріччя культури XX ст. Коротка доба відновлення української державності: основні здобутки (1917 – 1921 рр.). Радянізація України. Тоталітарні режими і культура, українська культура радянського періоду. Українізація 1920-их рр. та її наслідки. Національна культура в умовах тоталітаризму 1930-их рр. Україна в роки Другої світової війни. Післявоєнна сталінська культурна політика в Україні. Розвиток культури в роки хрущовської „відлиги”. Поява „шістдесятництва” як політичного та культурного феномену. Період „застою” 1970 – 1980-их рр. та кризові явища в культурі України. Дисидентський рух. Україна в роки горбачовської перебудови. Проголошення незалежності й формування сучасної культури України. Україна в умовах війни з РФ: проблеми збереження й розвитку державності, культурна сфера як маркер боротьби з російською та радянською імперіями. Глобальні інтеграційні процеси у світовій культурі.

Семінарське заняття № 7. Модульна контрольна робота.

8. Структура навчальної дисципліни

а) для денної форми навчання

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.						
Тема 1. Національна історія та культура як складники формування української державності. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.	10	2	2			6
Тема 2. Прадавня історія та культура на українських землях. Етногенез українського народу.	10	2	2			6
Тема 3. Історія і культура Русі.	12	2	2			8
Тема 4. Історія та культура Галицько-	6	0	0			6

Волинської держави.					
Тема 5. Литовсько-Польська доба в історії та культурі України (XIV – перша половина XVII ст.).	10	2	2		6
Тема 6. Україна та її культура в епоху Бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.).	10	2	2		6
Тема 7. Українські землі у складі двох імперій – Російської та Австро-Угорської. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.).	12	2	2		8
Тема 8. Новітня українська історія та культура.	20	4	2		14
Разом за змістовим модулем 1	90	16	14		60
<i>Усього годин</i>	90	16	14		60

в) для дистанційної форми навчання

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.						
Тема 1. Національна історія та культура як складники формування української державності. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.	10	0	0			10
Тема 2. Прадавня історія та культура на українських землях. Етногенез українського народу.	10	0	0			10
Тема 3. Історія і культура Русі.	12	0	0			12
Тема 4. Історія та культура Галицько-Волинської держави.	6	0	0			6
Тема 5. Литовсько-Польська доба в історії та культурі України (XIV – перша половина XVII ст.).	10	0	0			10
Тема 6. Україна та її культура в епоху Бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.).	10	0	0			10
Тема 7. Українські землі у складі двох імперій – Російської та Австро-Угорської. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.).	12	0	0			12
Тема 8. Новітня українська історія та культура.	20	0	0			20
Разом за змістовим модулем 1	90	0	0			90
<i>Усього годин</i>	90	0	0			90

9. Перелік питань для семінарських занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин	
		для денної форми	для дистанційної форми
1.	<p>Тема 1. Національна історія та культура як складники формування української державності. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності</p> <p>1. Походження, еволюція та зміст поняття „культура”.</p> <p>2. Структура культури. Найважливіші складові матеріальної та духовної культури.</p> <p>3. Загальна характеристика функцій культури.</p> <p>4. Поняття „світова”, „національна”, „етнічна” та „регіональна” культура.</p> <p>5. Загальна характеристика елітарної, масової та народної культури.</p> <p>6. Мистецтво як важлива складова духовної культури. Класифікація видів мистецтва та загальна характеристика основних мистецьких стилів.</p>	2	
2.	<p>Тема 2. Прадавня історія та культура на українських землях. Етногенез українського народу.</p> <p>1. Трипільська культура та її роль у подальшому розвитку української культури.</p> <p>2. Досягнення та значення скіфської культури.</p> <p>3. Грецька колонізація Північного Причорномор'я та античні впливи на розвиток української культури.</p> <p>4. Формування та особливості культури східних слов'ян: розвиток господарства та матеріальної культури; побут і повсякденне життя; міфологічні та релігійні уявлення.</p>	2	
3.	<p>Тема 3. Історія та культура Русі</p> <p>1. Становлення держави Київська Русь. Прийняття християнства та його вплив на розвиток культури.</p> <p>2. Розвиток освіти в Київській Русі.</p> <p>3. Поява писемної літератури: основні види та жанри.</p> <p>4. Розвиток архітектури: видові, функціональні та стильові особливості.</p> <p>5. Провідні види та жанри образотворчого мистецтва.</p> <p>6. Розвиток наукових знань.</p>	2	
4.	<p>Тема 5. Литовсько-Польська доба в історії та культурі України (XIV – перша половина XVII ст.).</p> <p>1. Історичні умови розвитку української культури в XIV – першій половині XVII ст.</p> <p>2. Розвиток української освіти: головні тенденції, типи шкіл. Братства та їх роль у протидії асиміляційним процесам української культури.</p> <p>3. Острозький культурний осередок.</p> <p>4. Книжкова справа в Україні. Зародження та поширення книгодрукування.</p> <p>5. Українська література: характеристика жанрів.</p> <p>6. Розвиток архітектури та образотворчого мистецтва.</p>	2	
5.	<p>Тема 6. Україна та її культура в епоху Бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.).</p>	2	

	<p>1. Загальна характеристика історичних умов розвитку культури України другої половини XVII – XVIII ст.</p> <p>2. Тенденції розвитку української освіти. Києво-Могилянська академія: від створення та розвитку до занепаду.</p> <p>3. Українська барокова література: драматичне письменство, козацькі літописи, проповідницька та публіцистична проза, поезія.</p> <p>4. Українське барокове зодчество.</p> <p>5. Образотворче мистецтво: живопис і графіка.</p> <p>6. Досягнення музичного мистецтва.</p>		
6.	<p>Тема 7. Українські землі у складі двох імперій – Російської та Австро-Угорської. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.).</p> <p>1. Чинники та періодизація українського національного відродження XIX ст.</p> <p>2. Українська освіта в XIX – на початку XX ст.: тенденції розвитку, здобутки та проблеми.</p> <p>3. Провідні досягнення української науки.</p> <p>4. Асиміляційні заходи російського царизму щодо української мови (Валуєвський циркуляр 1863 р. та Емський указ 1876 р.).</p> <p>5. Становлення та розвиток професійного театру в Україні.</p> <p>6. Архітектура та скульптура України.</p> <p>7. Український живопис та графіка.</p>	2	
7.	<p>Тема 8. Новітня українська культура</p> <p>1. Українська культура в роки боротьби за державну незалежність (1917 – 1920 рр.).</p> <p>2. Українське національно-культурне „відродження” 1920-их років.</p> <p>3. Національна культура в умовах тоталітаризму 1930-х рр. Літературні та мистецькі процеси в умовах ідеологічних репресій повоєнного часу.</p> <p>4. Хрущовська „відлига” 1953 – 1964 рр. у культурному житті УРСР. „Шістдесятники” в українській культурі.</p> <p>5. Криза в українській радянській культурі 1970 – 1980-х рр. Роль руху дисидентів у культурному розвитку.</p> <p>6. Сучасна українська культура та її входження у світовий простір. Українська культура в умовах збройної агресії РФ проти України.</p> <p>Модульна контрольна робота.</p>	2	
	Разом	14	

10. Перелік питань для практичних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин	
		для денної форми	для дистанційної форми
	Практичні заняття не передбачені*		

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин	
		для денної форми	для дистанційної форми
	Лабораторні заняття не передбачені*		

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

**Питання
для самостійного вивчення студентами**

№ з/п	Назва питань	Кількість годин	
		для денної форми	для дистанційної форми
1.	Стили мистецтва в архітектурі України	4	3
2.	Скіфська пектораль – пам'ятка образотворчого мистецтва скіфської доби	1	3
3.	Грецькі колонії Північного Причорномор'ї та античні впливи на розвиток української культури	2	3
4.	Ярослав Мудрий як будівничий культури Київської Русі	2	3
5.	Остромирове Євангеліє як пам'ятка образотворчого мистецтва й давньоруської літератури часів Київської Русі	1	3
6.	Мозаїки Софії Київської.	2	3
7.	Золоті ворота як визначна пам'ятка фортифікаційної архітектури часів Київської Русі	2	3
8.	Собор святої Софії як визначна пам'ятка культової української архітектури та монументального живопису часів Київської Русі	2	3
9.	Луцька фортеця як визначна пам'ятка фортифікаційної архітектури XI – XIII ст.	2	3
10.	Ікона Волинської Богоматері – визначна пам'ятка іконописання України XIII – XIV ст.	2	3
11.	Пересопницьке Євангеліє — визначна рукописна пам'ятка староукраїнської мови та мистецтва XVI ст.	2	3
12.	Першодрукар Швайпольт Фіоль і виникнення друкарства в Україні	2	3
13.	Князь Василь (Костянтин) Острозький – видатний меценат українського культури литовсько-польської доби	2	3
14.	Розвиток фортифікаційної архітектури в Україні литовсько-польської доби.	2	3
15.	Петро Могила та його роль у розвитку української культури.	2	3
16.	Ляльковий театр (вертеп) та розвиток театрального мистецтва в Україні у другій половині XVII – XVIII ст.	2	3
17.	Г.С. Сковорода як видатний діяч української культури.	2	3
18.	Полтавський Свято-Успенський собор, Мгарський монастир поблизу Лубен, Хрестовоздвиженський монастир у Полтаві як визначні пам'ятки культової архітектури епохи Бароко.	2	3

19.	Українські літератори Полтавщини: від XVII ст. до сьогодення.	2	3
20.	Т.Г. Шевченко як український літератор, художник і громадський діяч.	2	3
21.	М.В. Гоголь як видатний український письменник і драматург.	2	3
22.	Ансамбль Круглої площі в Полтаві як один із найвизначніших містобудівних ансамблів доби класицизму.	2	3
23.	Будинок Інституту шляхетних дівчат як пам'ятка архітектури першої половини XX ст.	2	3
24.	Будинок Полтавського губернського земства як пам'ятка історії й архітектури поч. XX ст.	2	3
25.	Пам'ятник Т.Г. Шевченку в Полтаві як визначна модерна скульптура початку XX ст.	2	3
26.	С.Васильківський, М.Ярошенко, І.Рєпін, П. Мартинович як видатні українські художники XIX ст.	2	3
27.	М.Лисенко – видатний український композитор та культурний діяч.	2	3
28.	В.І. Вернадський як український вчений зі світовим ім'ям.	2	3
29.	О.Довженко – видатний український радянський кінорежисер і письменник.	2	3
30.	Росія як культурний рейдер та привласнювач української культури	2	3
	Разом	60	90

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, семінарських занять, індивідуальних та групових консультацій, практичні – при виконанні студентами самостійної роботи.

Під час проведення лекцій та семінарських занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час семінарських занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій.

Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому семінарському занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів, проводиться наприкінці змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу,

відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни «Історія України та української культури» за видами робіт (для денної форми навчання)

Види робіт/контролю	Перелік тем							
	Тема 1. Національна історія та культура як складники формування української державності. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.	Тема 2. Прадавня історія та культура на українських землях. Етногенез українського народу.	Тема 3. Історія і культура Русі.	Тема 4. Історія та культура Галицько-Волинської держави.	Тема 5. Литовсько-Польська доба в історії та культурі України (XIV – перша половина XVII ст.)	Тема 6. Україна та її культура в епоху Бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.)	Тема 7. Українські землі у складі двох імперій Російської та Австро-Угорської. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.)	Тема 8. Новітня українська історія та культура
	Семінарське заняття							
	1	2	3		4	5	6	7
Опитування	3	3	3		3	3	3	3
Тестування	1	1	1	1	1	1	1	1
Виконання завдань самостійної роботи	2	2	2	2	2	2	2	2
Модульна контрольна робота								5
Всього за темами	6	6	6	3	6	6	6	11
Екзамен	50							
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100							

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни «Історія України та української культури» за видами робіт (для дистанційної форми навчання)

Види робіт/контролю	Перелік тем							
	Тема 1. Національна історія та культура як складники формування української державності. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.	Тема 2. Прадавня історія та культура на українських землях. Етногенез українського народу.	Тема 3. Історія і культура Русі.	Тема 4. Історія та культура Галицько-Волинської держави.	Тема 5. Литовсько-Польська доба в історії та культурі України (XIV – перша половина XVII ст.)	Тема 6. Україна та її культура в епоху Бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.)	Тема 7. Українські землі у складі двох імперій Російської та Австро-Угорської. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.)	Тема 8. Новітня українська історія та культура
Тестування	4	4	4	4	4	4	4	4
Виконання завдань самостійної роботи	3		3		3	3	3	3
Всього за темами	7	4	7	4	7	7	7	7
Екзамен	50							
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100							

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
3	Питання розкрито повністю, студент демонструє вміння аналізувати, узагальнювати матеріал, критично його осмислювати, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно до вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом, хронологією історичних процесів.
2	Питання загалом розкрито, але у відповіді є окремі прогалини, студент припускається незначних помилок у поданні фактичного матеріалу, робить висновки та узагальнення загалом правильні, але без глибоко аналітичних умовиводів та повного критичного осмислення матеріалу. Наявні окремі неточності у володінні термінологією, хронологією історичного процесу.
1	Механічне або надто часткове (поверхове) відтворення матеріалу з окремими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату, наявні помилки у хронології історичного процесу. .
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливості оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів.
Для студентів денної форми навчання: $0,1 \times 10 = 1$;
- Для студентів дистанційної форми навчання: $0,4 \times 10 = 4$.
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали		Критерії оцінювання
Для денної форми	Для дистанційної форми	
2	3	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
1,5	2	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
1	1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить суттєві помилки, що, однак, дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0,5	–	Завдання самостійної роботи виконано, але результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.
0	0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання модульної контрольної роботи

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
1. Теоретичне питання.	3	Питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	2	Питання розкрите, матеріал викладено у логічній послідовності, відповідь правильна або із незначними неточностями, що свідчить про загалом належний рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	1	Питання розкрито в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	0	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, або питання не розкрите зовсім, що не може свідчити про формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
2. Тестування		Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($20 \times 0,1 = 2$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

**Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти результатами складання
екзамену**

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
1. Питання. (15 балів)	12-15	Питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	8-11	Питання розкрито, матеріал викладено у логічній послідовності, відповідь правильна або із незначними неточностями, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	4-7	Питання розкрито в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	0-3	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
2. Тестування	0-25	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($25 \times 1 = 25$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.
3. Практичне завдання (10 балів)	9-10	Завдання виконано повністю та правильно, виклад здійснено чітко, відповідь обґрунтована, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	7-8	Завдання вирішено правильно або із незначними неточностями, виклад здійснено у логічній послідовності, відповідь достатньо обґрунтована, що свідчить про добрий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	4-6	Завдання виконано, однак виклад містить помилки, суттєві неточності, порушена логічність викладу матеріалу, наявні помилки щодо історичної хронології, що свідчить про середній рівень засвоєння теоретичного матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	0-3	Відсутнє виконання завдання або виконання зrealізовано з суттєвими помилками, що не може свідчити про належне формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Сума балів	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A – відмінно	Відмінно
82-89	B – дуже добре	Добре
74-81	C – добре	
64-73	D – задовільно	Задовільно
60-63	E – достатньо	
35-59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	Незадовільно
0-34	F – незадовільно з обов'язковим повторним	

Сума балів	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
	вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

– при підсумковому контролі у вигляді екзамену 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності);

1. Поточний контроль.

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них до 50 балів студент може отримати впродовж семестру, решта 50 балів припадає на підсумковий контроль.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються таким чином (розподіл орієнтовний): робота на практичних заняттях – до 50 балів;

Присутність на лекціях і семінарських заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації для семінарських занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія України та української культури» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання / Уклад. І.Г. Передерій, М.Ю. Чиркова. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2023. 39 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Гула Р.В., Передерій І.Г., Дерев'яно Л.І. Історія української культури у схемах, таблицях та ілюстраціях: навч. посіб. Київ : «Каравела», 2019. 180 с.

2. Каденюк О.С., Сажко В.В. Історія та культура України: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2022. 356 с.

3. Тевікова О. В. Історія української культури: навчально-методичний посібник до вивчення дисципліни для студентів усіх спеціальностей I рівня вищої освіти (бакалавр). Полтава : ПолтНТУ, 2018. 120 с.

4. Історія та культура України: навчальний посібник / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. Харків: ХНУВС, 2017. 108 с.

5. Історія української культури: підручник / В.А. Качкан, О.Б. Величко, Н.М. Божко та ін. 4-е видання. Київ : ВСВ «Медицина», 2021. 368 с.

6. Греченко В.А., Чорний І.В., Кушнерук В.А., Режко В.А. Історія світової та української культури: підручник для вищих закладів освіти. Київ : Літера, 2000. 464 с.

7. Гула Р.В., Передерій І.Г., Вітринська О.В., Гаращенко Л.Б. Історія науки й техніки : навч. посіб. Київ: Каравела, 2020. 240 с.

8. Palii O. A history of Ukraine. A short course. Київ: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2021. 464 с.

Допоміжна

1. Андрущенко В.П., Безвершук Ж.О., Новохатько Л.М. Українська культура в європейському контексті. Київ : Знання, 2007. 679 с.
2. Безвершук Ж.О. Історія культури в термінах і назвах: словник-довідник. Київ : Вища шк., 2003. 400 с.
3. Безклубенко С.Д. Теорія культури: Навчальний посібник. Київ : Київський національний університет культури і мистецтв, 2002. 324 с.
4. Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічн. довід. Київ : Наук. думка, 1995. 687 с.
5. Гісем О.В., Мартинюк О.О., Трухан О.Ф. Історія України в таблицях. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2006. 480 с.
6. Енциклопедія історії України: У 10 т. / Голова редкол. В.А.Смолій. Київ : Наукова думка, 2003-2011.
7. Ісаєвич Я. Українське книгодрукування: витоки, розвиток, проблеми. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002. 520 с.
8. Історія України: Навч.-метод. посіб. для семінарських занять / Авт. кол.: В. М. Литвин, А. Г. Слюсаренко, В. Ф. Колесник та ін.; За ред. В. М. Литвина. Київ : Знання-Прес, 2006. 460 с.
9. Калініченко В.В., Рибалка І.К. Історія України. Ч. III: 1917-2003 рр.: Підруч. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2004. 628 с.
10. Новий довідник: Історія України / Відп. ред. І. Сілакова. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2006. 736 с.
11. Реєнт О.П., Шевченко В.М. Історія України у схемах і таблицях: Навч. посіб. Київ : Інст історії України НАН України, 2005. 162 с.
12. Світлична В.В. Історія України: Навч. посіб. / За ред. Ю.Алексєєва. 3-ге вид. Київ : Каравела, 2006. 400 с.

19. Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс «Історія України та української культури». URL: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=2232>
2. Тишкевич М. Олекса Новаківський – епоха львівського модернізму. <https://uain.press/blogs/oleksa-novakivskij-epoha-lvivskogo-modernizmu-1196461>
3. Кривда Наталія Братський рух є зародком громадянського суспільства. https://www.youtube.com/watch?v=SPRp9NmF2tU&ab_channel=IDEALIST.media
4. Кривда Наталія XVI століття - переломний період для розвитку української культури. https://www.youtube.com/watch?v=dmC79bYt3wg&ab_channel=IDEALIST.media
5. Кривда Наталія XIV – XV століття – це епоха збирання сил. https://www.youtube.com/watch?v=SzMzCuVAGnM&ab_channel=IDEALIST.media
6. Культура Київської Русі. https://www.youtube.com/watch?v=hНН88VKZUs&ab_channel=%D0%A0%D0%9E%D0%86%D0%9F%D0%9F%D0%9E
7. Україна. Повернення своєї історії. Частина 1. https://www.youtube.com/watch?v=j3LhEdsdAo8&ab_channel=%D0%A2%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB1%2B1
8. Україна. Повернення своєї історії. Частина 2. https://www.youtube.com/watch?v=NxGKwLyzo8s&ab_channel=%D0%A2%D0%B5%D0%B5%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB1%2B1
9. VITALION-HISTORY. YouTube-канал. <https://www.youtube.com/@vitalion-history1655>